

RAPPORT 410

Archeologienota
Heusden-Zolder, De Slogen
Ontwikkeling verkaveling

Deel 2: Programma van maatregelen

Inge Van de Staey en Petra Driesen
April 2017

DEEL 2. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1. Gemotiveerd advies

1.1 Volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek

Tot op heden kon enkel een vooronderzoek in de vorm van een bureauonderzoek (2017C117) en een landschappelijk bodemonderzoek (2017D125) uitgevoerd worden. Deze hebben betrekking op een deel van het te ontwikkelen terrein, kadastraal gekend als Heusden-Zolder, 4de AFd, Sect. D, percelen 418^E3 en 419C. Het totale projectgebied heeft een oppervlakte van ca. 1 ha. De zone waar bodemingrepen zijn gepland is ca. 2480 m² groot. Het voorliggende onderzoek focust zich dan ook enkel op deze laatste zone.

Op basis van het bureauonderzoek en het landschappelijk bodemonderzoek is het mogelijk om met voldoende zekerheid een uitspraak te doen over de hoogstwaarschijnlijke afwezigheid van archeologisch erfgoed, de waarde daarvan (kennispotentieel) en de omgang hiermee.

1.2 Duiding en waardering van de archeologie in het projectgebied

Op basis van het bureauonderzoek werd het potentieel op het aantreffen van prehistorische sites op basis van de ligging aan de rand van een hoger gelegen uitloper en de aanwezigheid van een podsolachtige bodem als matig ingeschat. Het potentieel voor het aantreffen van resten van landbouwgemeenschappen (vanaf het neolithicum) is eerder laag vanwege de arme bodem en de afwezigheid van CAI-locaties in de onmiddellijke omgeving (<500 m). De CAI-locaties op meer dan 660 m van het terrein, komen voor op de drogere zandbodems.

Omwille van de matige archeologische verwachting m.b.t. prehistorie en de onduidelijkheid over de bewaringstoestand van het oorspronkelijk bodemprofiel omwille van recente verstoringen, werd besloten om een landschappelijk bodemonderzoek uit te voeren om zo de verstoringen in kaart te kunnen brengen en de opbouw van het oorspronkelijk bodemprofiel na te kunnen gaan.

De combinatie van de aanwezigheid van een natte alluviale bodem, het ontbreken van een profielontwikkeling over het ganse terrein en de aanwezigheid van een verstoord bodemprofiel in het westelijke deel van het terrein, maakt dat het potentieel op het aantreffen van prehistorische vondsten als laag wordt ingeschat. De kans op het aantreffen van (proto-)historische sites is tevens laag (*zie supra*).

De hoogstwaarschijnlijke afwezigheid van archeologische waarden en kan bijgevolg aangetoond worden door de reeds uitgevoerde onderzoeken. Op basis van het bureauonderzoek en landschappelijk bodemonderzoek wordt dan ook geen aanvullend vooronderzoek geadviseerd. Archeologische sites zijn hoogstwaarschijnlijk afwezig wat maakt dat de kans op kennisvermeerdering als gering wordt ingeschat. De uitvoer van een vervolgonderzoek is bijgevolg kosten-baten te duur.

1.3 Impact van de geplande bodemingrepen

De initiatiefnemer plant een verkaveling in 4 loten op het terrein. Hiervoor zijn over een oppervlakte van 2480 m² bodemingrepen voorzien.

De aanwezige bomen naast de veldweg (op loten 1, 2, 3 en 4) zullen worden gerooid, waarvoor bodemingrepen tot maximaal 1,5 m onder het maaiveld worden verwacht.

Aangezien het terrein in overstromingsgevoelig gebied ligt, zal in de verkavelingsvoorwaarden opgelegd worden dat er geen kelders mogen aangelegd worden. Niet overstroombare kruipkelders mogen worden aangelegd. Een maximale verstoring van ca. 1 m kan hiervoor verwacht worden.

De aanleg van de nutsleidingen tussen De Slogen en de woningen brengt vermoedelijk meer lokale bodemingrepen met zich mee tot 80 cm onder het maaiveld. Mogelijk zal op beperkte plaatsen dieper gegraven worden i.f.v. de gravitaire afwatering van DWA en RWA. **Verder kan vanuit gegaan worden dat een oprit voorzien wordt voor elke woning (ca. 45 cm diep).** Binnen de tuinzones worden vermoedelijk grasperken aangelegd die verstoringen met zich meebrengen tot een diepte van ca. 20 cm onder het maaiveld.

Loten 5 en 6 zullen gevoegd worden bij de gemeentelijke openbare wegenis en blijven als veldweg behouden. Hiervoor zijn geen bodemingrepen voorzien. De open gracht die door het onderzoeksterrein loopt zal gedempt worden. De bestaande verbingsgracht ten oosten van het terrein zal instaan voor de afvoer naar de Bolderbergbeek.

Hoewel deze ingrepen op bepaalde plaatsen in de onaangetaste bodem zullen rijken wordt op basis van voorgaande elementen geen vervolgonderzoek aanbevolen..

1.4 Conclusie

Op basis van het bureauonderzoek werd het potentieel op het aantreffen van prehistorische sites op basis van de ligging op de rand van een hoger gelegen uitloper en de aanwezigheid van een podsolachtige bodem als matig ingeschat. Het potentieel voor het aantreffen van resten van landbouwgemeenschappen (vanaf het neolithicum) is eerder laag vanwege de arme bodem en de afwezigheid van CAI-locaties in de onmiddellijke omgeving (<500 m). De CAI-locaties liggen op een afstand van 660 tot 2,2 km ten (zuid)westen van het terrein, in een omgeving waar drogere zandbodems voorkomen.

Omwille van de matige archeologische verwachting m.b.t. prehistorie en de onduidelijkheid over de bewaringstoestand van het oorspronkelijk bodemprofiel omwille van recente verstoringen, werd besloten om een landschappelijk bodemonderzoek uit te voeren om zo de verstoringen in kaart te kunnen brengen en de opbouw van het oorspronkelijk bodemprofiel na te kunnen gaan.

De combinatie van de aanwezigheid van een natte alluviale bodem, het ontbreken van een bodemprofielontwikkeling over het ganse terrein en de aanwezigheid van een verstoord bodemprofiel in het westelijke deel van het terrein, maakt dat het potentieel op het aantreffen van prehistorische vondsten als laag wordt ingeschat. De kans op het aantreffen van (proto-)historische sites is tevens laag (*zie supra*).

De potentiële kenniswinst voor het huidige terrein is dan ook erg beperkt waardoor de kosten voor de uitvoer van verder onderzoek niet op wegen tegen de baten ervan.

Een Programma van Maatregelen werd dan ook niet opgemaakt.

BIBLIOGRAFIE

BAEYENS L. (1977) *Bodemkaart van België. Verklarende tekst bij het kaartblad kermt 77W*, Brussel.

CGP: Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 2.0.

DEEBEN, J. & E. RENSINK. 2005. Het Laat-Paleolithicum in Zuid-Nederland, In: Deeben et al.(eds.), *De steentijd van Nederland (Archeologie 11/12)*: 171-199.

FREDERICKX E. & GOUWY S. (1996) *Toelichtingen bij de geologische kaart van België – Vlaams Gewest*, Kaartblad 25 Hasselt, Brussel.

MATTHIJS J. (1999) *Toelichting bij de tertiair geologische kaart, kaartblad 25, Hasselt, KUL.*

VAN RANST E. EN SYS C. (2000) *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen*, Gent.

VERHOEVEN,M., G.R. ELLENKAMP & D.M.G. KEIJERS (2010), Een archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart voor de gemeente Echt-Susteren. Deelrapport II: Landschap en archeologie, *RAAP-rapport* 1951, 87, 101.

VERMEERSCH P.M. & CAROLUS, J. (1975) “L’epipaleothique de Zolder, Terlamen (Limbourg, Belge)”, *Bulletin Société Royal Beige d’Anthropologie et de Préhistoire* 86, p.163-175.

Websites:

dov.vlaanderen.be

klip.agiv.be

<http://cai.onroenderfgoed.be>

<http://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1024695¶m=inhoud&ref=search>

<http://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1023317¶m=inhoud&ref=search>

<https://geo.onroenderfgoed.be/>

<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/thesaurus>

https://www.onroenderfgoed.be/assets/files/content/images/Code_van_Goede_Praktijk.pdf

https://www.onroenderfgoed.be/assets/files/projects/downloads/Begrippenlijst_feb2013.pdf

https://www.onroenderfgoed.be/assets/files/news/downloads/stroomschema_stedenbouwkundig-verkaveling_v7.pdf

www.cartesius.be

www.geopunt.be

www.onroenderfgoed.be/assets/files/content/downloads/140915_LV_RWO_Brochure_regelgeving.pdf

http://www.rlnh.be/sites/default/files/rlnh_ijzerzandsteen_low.pdf

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/120959>

(<https://sites.google.com/site/glschansen/home/zolder/bolderbergse-winning>)

